

LEAP-rPlus
***
Україні
США в
Посольства
Підтримки

Рівненська державна обласна бібліотека

Рівненське обласне відділення
Фонду соціального захисту інвалідів

Інва.net

Інформаційний
бюлетень

Вип.1

Рівне - 2002

ДЕКЛАРАЦІЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ІНВАЛІДА

- Не розглядайте мою інвалідність як проблему.
- Не треба мене підтримувати, я не такий слабкий, як здається.
- Не розглядайте мене як пацієнта, тому що я просто ваш співвітчизник.
- Не намагайтеся змінити мене. У вас немає на це права.
- Не намагайтеся керувати мною. Я маю право на власне життя, як і будь-яка особистість.
- Не вчіть мене бути покірним, смиреним і ввічливим. Не робіть мені такої послуги.
- Визнайте, що реальною проблемою, з якою зустрічаються інваліди, є їхнє соціальне знецінювання й утиск, упереджене відношення до них.
- Підтримайте мене, щоб я міг у міру власних сил зробити внесок у суспільство.
- Допоможіть мені пізнати те, що я хочу.
- Будьте тим, хто піклується, не шкодуючи часу, і хто не бореться при спробі зробити краще.
- Будьте зі мною, навіть коли ми боремось один з одним.
- Не допомагайте мені тоді, коли я цього не потребую, якщо це навіть приносить вам задоволення.
- Не будьте від мене у захваті. Бажання жити повноцінним життям не заслуговує на це.
- Пізнайте мене краще. Ми можемо стати друзями.
- Будьте союзником у боротьбі проти тих, хто використовує моє становище у власних корисливих цілях.
- Давайте будемо поважати один одного. Адже повага – це рівність. Слухайте, підтримуйте і дійте!

Норман Кюнк

www.nvkz.kuzbass.net/highway/bibl/

Зміст

Висловлюємо вдячність за співпрацю:

- Рівненському обласному відділенню Фонду соціального захисту інвалідів
- Головному управлінню праці та соціального захисту населення Рівненської обласної державної адміністрації
- Міському управлінню праці та соціального захисту населення
- Рівненському обласному центру „Соціальна служба молоді”
- Обласному центру інвалідного спорту „Інваспорт”
- Територіальному центру медико-соціального обслуговування інвалідів з порушенням опорно-рухового апарату
- Західному представництву Відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна”

Декларація незалежності інвалідів

Переднє слово.

Колонка партнера

На захисті інтересів людей з особливими потребами.

Панорама подій

Панорама подій регіону

Панорама подій України.....

Право

Права дітей з обмеженими фізичними або розумовими можливостями.....

Законодавчі та нормативні документи.....

Коментар юриста.....

Повір у себе

„Сильний у своїй слабкості”.....

Керуючий
Белан Олег Степанович

Рівненське обласне відділення Фонду соціального захисту інвалідів

33000, м.Рівне, вул. Замкова, 10а/1, тел. (0362) 26-58-80

e-mail: inval@ukrwest.net

Рівненське обласне відділення Фонду України соціального захисту інвалідів (далі відділення Фонду) - є місцевим органом державної виконавчої влади, що утворилося відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.07.1991 року № 92 (зі змінами та доповненнями, затвердженими постановами Кабінету Міністрів України від 4 вересня 1993 року № 709 та від 21 червня 1995 року № 441) для фінансування державних програм соціального захисту інвалідів і у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, указами і розпорядженнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства соціального захисту населення України, постановами правління Фонду, наказами і розпорядженнями виконавчої дирекції Фонду.

Випуск підготували працівники
Рівненської державної обласної
бібліотеки:

- **Раїса Щербан** –
заступник директора
- **Світлана Ступницька** -
завідуюча відділом
- **Наталія Корнійчук** -
провідний методист
- **Наталія Волян** - методист

Комп'ютерний набір:

- **Наталія Тимошук** -
завідуюча аналітичним відділом
- **Марія Басіч** -
спеціаліст аналітичного відділу

**Інформаційний бюлетень “Інва.net”
підготовлений за підтримки
Посольства США в Україні**

**Рівненського обласного відділення
Фонду соціального захисту інвалідів**

Керівник проекту - Раїса Щербан

Повну електронну версію бюлетеня
можна переглянути на нашій Web-
сторіці (<http://libr.rv.ua>)

33000, м. Рівне, м-н Короленка, 6

(0362) 221-174, 222-121

E-mail: library@libr.rv.ua

<http://libr.rv.ua>

Рівненська державна обласна бібліотека не несе відповідальності за достовірність
інформації, наданої установами та організаціями

Видавець:

Адреса видавництва:

Підписано до друку:

Тираж:

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Інформаційний бюлетень “Інва.net” підготовлений за підтримки Посольства США в Україні в рамках проекту “Інтернет в публічній бібліотеці”. Відповідно до проекту в центральних бібліотеках Березнівського, Сарненського, Радивилівського районів, Рівненській державній обласній бібліотеці створено Інтернет-центри, які забезпечують протягом 2002-2003 рр. безкоштовний необмежений доступ до мережі Інтернет всіх категорій користувачів. Особлива увага в діяльності Інтернет-центрів приділяється обслуговуванню інвалідів. При допомозі консультантів вони набувають навиків роботи в Інтернет, здійснюють пошук необхідної інформації.

Проте, більшість інвалідів, що проживають у віддалених населених пунктах цих районів з різних причин не можуть скористатися послугами Інтернет-центрів. Відсутність в бібліотеках нових надходжень книг, періодичних видань, в тому числі тематичних для цієї категорії населення позбавляє їх права на доступ до інформації.

Тому, думається, розповсюдження інформації з мережі Інтернет, новин краю через інформаційний бюлетень сприятиме підвищенню поінформованості та освіченості якнайбільшого числа людей з особливими потребами, допоможе їм подолати інформаційну замкнутість, а отже – вирішити особисті проблеми та самореалізуватися.

У нас є можливості та ресурси стати навігатором у потоках інформації, надавати консультації, адже головною метою бібліотеки є реабілітація через інформацію.

За Вашою ініціативою ми можемо відкрити нові рубрики: “Питання-Відповідь”, “Творчість”, “Я пропоную... Я можу... Мені потрібно” т.і.

Завдяки фінансовій допомозі Рівненського обласного відділення Фонду соціального захисту інвалідів України (керуючий Белан Олег Степанович) перший випуск, інформаційного бюлетеня, накладом 500 примірників, буде розповсюджуватись бібліотеками, соціальними службами в кожному районі області.

Запрошуємо до співпраці.

**Заступник директора
з наукової роботи РДОБ**

Раїса Щербан

НА ЗАХИСТІ ІНТЕРЕСІВ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Заступник керуючого обласного
відділення Фонду соціального
захисту інвалідів

Віктор Ільчук

Втрата здоров'я для кожної людини є болісною і запобігти цьому не може навіть найрозвинутіше економічно процвітаюче суспільство.

Одним із перших найгуманніших актів суверенної України, що став показником суспільного розуміння необхідності визнання існуючих болючих проблем людей з особливими потребами, — є Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні", відповідно до якого, для фінансування державних соціальних програм підтримки і захисту неповноправних громадян у 1991 році був створений Фонд України соціального захисту інвалідів.

Фонд, віднедавна, як урядовий орган державного управління, через обласні відділення здійснює заходи щодо соціальної, трудової, професійної та фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, забезпечує реєстрацію підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і господарювання та одержання від них звітності про зайнятість і працевлаштування інвалідів, сприяє створенню робочих місць, професійному навчанню працюючих інвалідів, здійснює контроль за своєчасним перерахуванням штрафних санкцій, що надходять від підприємств, установ і організацій у разі невиконання ними нормативу робочих місць для працевлаштування інвалідів, співпрацює з громадськими організаціями інвалідів та їх об'єднаннями.

Фонд оплачує вартість путівок на санаторно-курортне лікування і здійснює виплату грошової компенсації інвалідам війни за невикористану санаторно-курортну путівку, протезно-ортопедичні вироби та інші технічні засоби реабілітації, спеціальний автотранспорт, виплачує грошову компенсацію за бензин у встановлених межах та ремонт автомобіля, надає малозабезпеченим інвалідам одноразову матеріальну (грошову) допомогу в розмірі мінімальної пенсії за віком, оплату встановлення інвалідам телефонів.

У кожному з цих випадків інвалід повинен звертатися в управління праці та соціального захисту населення за місцем проживання, яке веде облік, і ставить в чергу на отримання певних виплат, автомобіля, візка, санаторно-курортної путівки, засобів протезування, матеріальної допомоги. Чергу на встановлення телефону веде телефонна станція.

В Рівненській області станом на 01.10.2002 року загальна кількість інвалідів, які перебувають на обліку в органах соціального захисту населення складає 64656 чол. З них:

- 39289 - інваліди загального захворювання;
- 4767 - інваліди Великої Вітчизняної війни;
- 4640 - інваліди через наслідки Чорнобильської катастрофи;

ПАНОРАМА ПОДІЙ

- 10237 - інваліди дитинства (в т.ч. 4952 - діти до 16 років);
- 5724 - інших категорій інвалідів.

За 9 місяців 2002 року на програми соціального захисту інвалідів через органи соціального захисту населення Рівненським відділенням Фонду профінансовано з Держбюджету понад 271 тис. грн. За рахунок цих коштів придбано і видано 4 автомобілі, частково погашено заборгованість за бензин і транспортне обслуговування, 389 чол. отримали компенсаційні виплати за невикористані санаторно-курортні путівки. Понад 600 малозабезпечених інвалідів змогли отримати грошову матеріальну допомогу, 277 інвалідам оплачено встановлення квартирних телефонів.

Правовою основою участі держави у вирішенні проблем соціально-трудової та професійної реабілітації інвалідів є розділ ІУ Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні", який встановлює загальні засади соціальних гарантій інвалідів у сфері трудової діяльності, а також запроваджує економічні важелі впливу на підприємства з метою стимулювання процесу реального працевлаштування інвалідів, створення для них робочих місць. Вищезгаданим законом запроваджено також конкретний норматив працевлаштування інвалідів (4 відсотки від загальної чисельності працюючих на початок року) та встановлено штрафні санкції за невиконання нормативу, які перераховуються підприємствами до Фонду соціального захисту інвалідів і використовуються на фінансування заходів щодо соціальної, трудової, фізкультурно-спортивної реабілітації (за поданням Національного комітету спорту інвалідів України) та професійної реабілітації інвалідів і надання цільової позики (на поворотній основі з терміном повернення до 3-х років) на створення робочих місць, призначених для працевлаштування інвалідів. Такі позики надаються підприємствам (об'єднанням), установам і організаціям у разі їх звернення до відділень Фонду, в межах коштів, виділених на зазначені потреби в поточному році. Громадським організаціям інвалідів, їх підприємствам та організаціям зазначені позики надаються лише за наявності відповідного рішення Комісії з питань діяльності підприємств та організацій громадських організацій інвалідів.

В роботі з питань соціальної реабілітації інвалідів, їх працевлаштування відділення Фонду взаємодіє з обласним та регіональними центрами зайнятості в частині взаємного інформування про наявність вільних робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з фізичними вадами здоров'я. В рамках обласної програми зайнятості населення протягом поточного року проводиться робота по працевлаштуванню і професійному навчанню інвалідів під конкретні робочі місця з урахуванням висновків медико-соціальної експертної комісії.

За 9 місяців із 2989 існуючих в області підприємств, на яких поширюються ст.ст. 19,20 Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні", у відділенні Фонду зареєструвалось 2854. На них працювало 7063 інваліди. 1088 суб'єктів господарювання повністю, а 326 частково виконали вимоги ст.19 Закону.

Обласне відділення предметно працює з обласною прокуратурою, СБУ, обласним управлінням внутрішніх справ, направляючи їм матеріали, що стосуються порушень чинного законодавства щодо соціального захисту інвалідів, веде активну претензійно-позовну роботу для примусового стягнення коштів з підприємств-боржників через Господарський суд.

ПАНОРАМА ПОДІЙ

На 01.10.02р. за нестворені робочі місця для працевлаштування інвалідів до доходної частини Держбюджету надійшло понад 1млн. грн., що майже вдвічі більше, ніж за відповідний період минулого року.

У нинішніх складних соціально-економічних умовах гостро стоїть проблема державного регулювання та реалізації програми професійної реабілітації та зайнятості інвалідів. Адже відсутність в інваліда професійної підготовки або неадекватність її рівня потребам ринку праці зменшує шанси на працевлаштування і, як наслідок, на активне соціальне життя.

Для сприяння повній продуктивній зайнятості інвалідів Указом Президента від 13 липня 2001 року затверджено Національну програму професійної реабілітації та зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями на 2001-2005 роки.

У рамках цієї програми у м. Києві створено Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів. Обласним відділенням Фонду спільно з органами соціального захисту населення розпочато роботу по відборі неповноправних громадян для реабілітаційно-навчального процесу за професіями: бджоляр, соціальний працівник, перукар, манікюрниця, овочівник, квіткар, секретар-керівника, швачка, вишивальниця, слюсар з ремонту автомобілів, виробник художніх виробів з лози, тощо.

У Центрі створено банк даних про інвалідів, направлених для проходження професійної реабілітації, тому кількість бажаючих не обмежена.

Фондом оплачується навчання інвалідів у вищих та середніх навчальних закладах, виділяються кошти для перекваліфікації інвалідів, навчання на курсах. Також спрямовується фінансова допомога закладам освіти, де навчаються і живуть молоді інваліди, для придбання спеціального механічного та технічного устаткування, комп'ютерної техніки, звукопідсилюючого обладнання колективного користування, обладнання учбових майстерень, здійснення професійно-трудової реабілітації тощо.

Так для набуття навиків професійної майстерності дітям з вадами слуху, які навчаються в Острозькій школі-інтернат, придбано швейну машину вартістю близько 43 тис. грн.

Всього у поточному році для оплати вартості навчання 15 інвалідів, які здобували професійну підготовку через навчальний центр державної служби зайнятості та у вищих учбових закладах відділенням Фонду виділено близько 9 тис. грн. Спільно з обласною організацією Українського товариства глухих та адміністрацією СПТУ розроблено навчальний план підготовки групи глухих інвалідів на здобуття ними професії пічник, муляр, штукатур. Навчання дітей, вартість якого складає майже 8 тис. грн., розпочато у листопаді місяці цього року.

Відділення Фонду стало спонсором і частково оплатило (1050 грн.) вартість видання фірмою "Альтаір" абетки місцевих авторів "Світ навколо нас" для дітей 3-6 років з метою опанування ними звуків рідної мови.

До Міжнародного дня інвалідів ілюстровано абетку, якій, на думку наукових рецензентів, немає аналогів в українській літературі для дітей. Відділення Фонду вручить абетку навчально-реабілітаційному комплексу садок-школа № 53 для дітей-інвалідів та дитячому садку компенсуючого типу № 56 "Здоров'ячок", який обслуговує дітей віком до 7 років з вадами мови, опорно-рухового апарату, затримкою нервово-психічного розвитку.

Одним із напрямків роботи Фонду є медико-соціальна та медична реабілітація. Обласне відділення Фонду вже тривалий час підтримує шефські стосунки з інтернатними установами області. Для придбання медикаментів підопічним цих установ виділено понад 11 тис. грн.

ПАНОРАМА ПОДІЙ

За кошти відділення Фонду (1485 грн.) закуплено 9 слухових апаратів для ветеранів-інвалідів, які проходили лікування в обласному госпіталі інвалідів Великої Вітчизняної війни, а обласній асоціації "Діабетик" надано фінансову допомогу в сумі близько 2 тис. грн. для придбання медичних апаратів вимірювання цукру в крові.

На загальну суму понад 44 тис. грн. відділенням Фонду придбано для Рівненського міського територіального центру медико-соціального обслуговування інвалідів з порушенням опорно-рухового апарату медичне обладнання та спеціальний автомобіль для перевезення громадян, які пересуваються на інвалідних візках.

Соціально-економічна ситуація, що склалася потребує посилення соціального захисту дітей-інвалідів, визначення пріоритетних напрямків у цій важливій роботі, одним з яких є рання соціальна реабілітація дітей-інвалідів. Дитяча інвалідність в області має стійку тенденцію до зростання. У зв'язку із цим та на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.2000 р. № 1545 "Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів" обласним відділенням Фонду спільно з головним управлінням праці та соціального захисту населення підготовлено Програму ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів на 2001-2004 рр., схвалену розпорядженням голови облдержадміністрації від 11.03.02р. № 145 та затверджену на сесії обласної ради в липні 2002 року.

Досвід роботи реабілітаційного центру для дітей-інвалідів "Надія", створеного у 1984 році у М.Миколаєві, показав, що рання соціальна реабілітація дітей-інвалідів у порівнянні з ізольованим інтернатним вихованням є прогресивною і ефективною соціальною технологією, яка дозволяє відновити фізичний, психологічний і соціальний статус дитини-інваліда більш якісно при значно менших фінансових затратах, основна частина яких (на харчування, одяг, комунальні послуги, догляд) покривається сім'єю. Дати можливість дітям з різними фізичними та інтелектуальними вадами перебороти труднощі в розвитку, засвоїти побутові та соціальні навички, розвинути свої здібності, повністю або частково інтегруватись в життя суспільства - кінцевий результат роботи центрів ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів. Для координації роботи в області таких центрів створена міжвідомча рада, до складу якої увійшли представники управлінь облдержадміністрації, установ, організацій області. На її засіданні вже розглянуто питання організаційного, фінансового, матеріального та кадрового забезпечення центрів ранньої соціальної реабілітації, створено групу по вивченню та використанню вітчизняного та міжнародного досвіду роботи, сучасних прогресивних методик ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів. До кінця року на базі Рівненського міського територіального центру медико-соціального обслуговування інвалідів з порушенням опорно-рухового апарату за участю членів міжвідомчої ради планується проведення круглого столу з питань комплексного реабілітаційного процесу дітей-інвалідів в області з урахуванням ролі і місця кожної установи, що бере в ньому участь.

Відділення Фонду активно співпрацює з громадськими організаціями інвалідів, ветеранськими організаціями. Так з метою збереження існуючих робочих місць, зміцнення матеріально-технічної бази та стабілізації виробництва НВП УТОСу надано безповоротну фінансову допомогу в розмірі 100 тис. грн., НВП УТОГу – майже 300 тис. грн. В рамках проведення заходів з відзначення 57-річчя перемоги у Великій Вітчизняній війні для фінансової підтримки діяльності громадських організацій ветеранів області виділено понад 2 тис. грн.

ПАНОРАМА ПОДІЙ

За сприяння відділення Фонду малим підприємством "Відродження", яке засновано Лубенською міськрайонною організацією інвалідів з дитинства, обладнано швейний цех по виготовленню державної атрибутики.

Однак, навіть найрозвинутіше, економічно-процвітаюче суспільство не в змозі в повному обсязі задовольнити всі життєві потреби громадян, що потребують підтримки, запобігти втраті здоров'я.

Особливе місце у вирішенні цих проблем займає благодійництво, яке набуває все більшого поширення. У зв'язку із цим Фонд соціального захисту інвалідів щорічно, відповідно до розпорядження Президента України від 14 вересня 2000 року № 280/2000р. "Про щорічне проведення Всеукраїнської благодійної акції "Милосердя", відповідного розпорядження голови облдержадміністрації ініціює проведення в області напередодні Міжнародного дня інвалідів та Дня громадян похилого віку цілого ряду заходів, основна мета яких - привернути увагу широких кіл громадськості до проблем соціально незахищених верств населення, надати їм всебічну підтримку. З початку року на благодійний рахунок обласного відділення Фонду від підприємств, установ і організацій надійшли кошти на загальну суму майже 10 тис. грн., які в подальшому будуть використані для надання матеріальної допомоги на придбання ліків для дітей-інвалідів.

В рамках проведення в благодійній акції "Милосердя" для 120 глибоко розумово відсталих дітей Мирогощанського будинку-інтернату, який нещодавно відзначав свій 50-річний ювілей, АВК ТВТ "Рівненська кондитерська фабрика" та ВАТ "Рівненчанка" направили солодощі, іграшки на загальну суму понад 400 грн., а відділення Фонду соціального захисту інвалідів з благодійних коштів виділило 1 тис. грн. для закупівлі медикаментів.

Але цим діяльність Фонду не обмежується. Це лише частина його роботи, яка набуває нової якості і нових розгалужень. Новий статус Фонду, як урядового органу державного управління у складі Міністерства праці та соціальної політики відкриває нові перспективи і посилення державного захисту людей з особливими потребами.

ПАНОРАМА ПОДІЙ РЕГІОНУ

Протягом поточного року інвалідам різних категорій реалізовано 696 інвалідних колясок, 380 палиць, 118 милиць, 420 опорно-рухових пристроїв СТОЇК. 29 інвалідів безкоштовно та на пільгових умовах отримали автомобілі “Таврія”. 34 чоловіки отримали безкоштовно путівки на санаторно-курортне лікування.

В області функціонує:

- 7 інтернатних установ системи соціального захисту населення, розрахованих на 1045 місць, в т.ч. 2 будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів (Дубенський та Здолбунівський), 2 пансіонати (Рівненський геріатричний та Тучинський для ветеранів війни та праці, 2 психо-неврологічних інтернати (Урвенський, Острозький), 1 дитячий будинок-інтернат. Всього в інтернатах на сьогодні проживає 934 громадян, яким створені належні соціально-побутові умови перебування.
- 5 центрів соціально-психологічної реабілітації дітей і молоді з функціональними обмеженнями, з них 4 районних (м. Здолбунів, м. Костопіль, смт. Млинів, м. Радивилів) та один міський (м. Кузнецовськ). Метою діяльності центрів є надання соціально-психологічної, педагогічної, інформаційної, юридичної допомоги та підтримки дітей і молоді з обмеженими можливостями, реабілітація та інтеграція їх в суспільство. У вищезазначених центрах пройшли курс реабілітації 165 дітей з особливими потребами.
- обласний центр інвалідного спорту „Інваспорт”, основними напрямками роботи якого є реабілітація та зміцнення здоров'я інвалідів, залучення їх до активного життя. На базі „Інваспорту” відкрито спеціалізовану дитячо-юнацьку реабілітаційно-спортивну школу. Центр працює в 4 нозологіях: вади зору, слуху, опорно-рухового апарату, СО (розумові та фізичні вади). Для тренувань та оздоровлення інвалідів-спортсменів постійно надаються стадіони СДЮШОР з футболу “Верес” та “Авангард”, ігровий зал ДЮСШ № 4. В Рівненському обласному центрі “Інваспорт” підготовлено 5 членів збірної команди України, кандидати на Параолімпійські ігри та Всесвітні ігри глухих. Діти-інваліди брали участь в чемпіонаті України з плавання. Проведено Всеукраїнські відбіркові змагання з міні футболу та волейболу серед інвалідів з вадами слуху за програмою спартакіади “Повір в себе”. Влітку 2002 року на тенісних кортах м. Рівне проходила мініспартакіада для людей з обмеженими можливостями.

За високі спортивні досягнення нагороджено Почесними грамотами Рівненського міськвиконкому чемпіона Європи з футболу серед інвалідів ДЦП, майстра спорту України Міжнародного класу Ігоря Косенка та його тренера Володимира Кобця, бронзового призера чемпіонату світу з боротьби дзюдо серед інвалідів з вадами зору Олександра Помінова та його тренера Михайла Романкевича.

- обласне об'єднання інвалідів Всеукраїнської організації інвалідів “Союз організацій інвалідів України”, пріоритетним напрямком діяльності якого є організація соціального обслуговування населення, яке потребує найбільшої уваги і підтримки.
- обласний фонд “Допомога” (утворений відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 20.04.1999 року № 265). Такі фонди працюють в усіх районах та містах області.

З метою соціальної адаптації вихованців спецшкіл-інтернатів, дітей-сиріт та дітей-інвалідів, молодих людей з вадами здоров'я, виявлення серед них обдарованих осіб, розвитку їх здібностей, формування творчого потенціалу молоді обласним центром служби сім'ї і молоді щоквартально проводяться обласні конкурси творчих робіт „Як живемо і вчимося – наші мрії”.

ПАНОРАМА ПОДІЙ

Три роки поспіль делегація дітей-інвалідів від Рівненської області бере участь у Всеукраїнському фестивалі „Повір у себе і в тебе повірять інші”, який проводиться в МДЦ „Артек”. У 2002 році 11 дітей з обмеженими фізичними можливостями оздоровилися і взяли участь у святкуванні 77-річчя ДМЦ „Артек”.

м. Рівне

В Рівненському територіальному центрі медико-соціального обслуговування інвалідів з порушенням опорно-рухового апарату на обліку перебуває 2541 інвалід, в т.ч. – 105 інвалідів-візочників та 351 дитина інвалід віком від 1 до 16 років. В центрі щорічно проводиться табір активної реабілітації інвалідів-візочників з травмою хребта та спинного мозку, де організуються змагання з настільного тенісу, кульової стрільби, штовхання ядра, метання диску, марафону на візках, шахів та шашок.

На базі територіального центру медико-соціального обслуговування інвалідів з порушенням опорно-рухового апарату проводяться “Школи батьків” дітей-інвалідів з питань догляду, лікування, реабілітації та профорієнтації.

Організована служба консультацій психолога для дітей з обмеженими фізичними можливостями.

Завдяки діяльності молодіжного літературно-мистецького клубу “Крок”, виявляються обдаровані діти та молоді люди з особливими потребами для їх подальшого розвитку, підтримки та професійного навчання.

Західне представництво Відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна” надає освітні послуги студентам з особливими потребами, яких в університеті 10% від загальної кількості студентів. Вони отримують вищу освіту за такими спеціальностями: „Соціальна робота”, „Психологія”, „Правознавство”, „Облік і аудит”, „Комп’ютерний еколого-економічний моніторинг”, „Менеджмент організацій”. Для цієї категорії молоді при вступі до вузу існує квота, надаються пільги при оплаті за навчання. У представництві діє кабінет психологічного розвантаження. Укладено договір про співпрацю з рівненським обласним лікарсько-фізкультурним диспансером, який надає лікувально-профілактичні та реабілітаційні послуги студентам-інвалідам.

м. Кузнецовськ

В місті під патронатом міського голови діє організація інвалідів-спортсменів „СКІТ”. Програмою діяльності передбачено реабілітація та оздоровлення членів клубу, організація їх інтелектуального дозвілля. Щорічно за підтримки ВП „Рівненська АЕС” інваліди-спортсмени проходять оздоровчий курс на турбазі „Біле озеро”. Щороку до Дня фізичної культури і спорту серед інвалідів-спортсменів проводяться змагання з плавання, шахів, шашок, більярду, на які запрошуються спортсмени з сусідніх областей.

м. Гоща

На базі Гощанської ЗОШ з ініціативи управління праці та соціального захисту населення започатковано роботу фізкультурно-спортивного клубу інвалідів-авганців, чорнобильців, з важкої атлетики та настільного тенісу. В даний час проведено реконструкцію районного стадіону з врахуванням потреб людей з обмеженими можливостями.

м. Здолбунів

Районним центром служби сім’ї і молоді напрацьовано досвід роботи щодо організації оздоровлення дітей-інвалідів за місцем проживання. Впродовж 5 років діють табори з денним перебуванням дітей-інвалідів, з якими проводяться тренінги, організуються дозвілєві заходи.

м. Костопіль

При Костопільському районному центрі служби сім’ї і молоді діє група взаємопідтримки та взаємодопомоги родинам, які виховують дітей з функціональними обмеженнями.

смт. Млинів

Пріоритетним напрямком діяльності Млинівського районного центру соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з обмеженими можливостями є їх духовний розвиток та задоволення соціальних потреб. Для них проводяться вечори відпочинку, конкурси, виставки. В центрі працює кабінет реабілітаційної терапії, закуплено спеціалізоване спортивне фізіотерапевтичне обладнання для діагностики та реабілітації людей з вадами зору. На базі центру діє клуб спілкування „Джерело”, членами якого є 40 дітей з функціональними обмеженнями. Засідання клубу відбувається щоп’ятниці.

м. Радивилів

Територіальний центр соціального обслуговування пенсіонерів та малозабезпечених громадян створено рішенням Радивилівської районної ради № 81 від 20.06.95р. на базі відділення соціальної допомоги по обслуговуванню одиноких непрацездатних громадян, директор – Кот Оксана Вікторівна.

До складу територіального центру входять такі структурні підрозділи:

1. Відділення соціальної допомоги вдома. На обслуговуванні 400 одиноких непрацездатних громадян, що потребують побутової, медико-соціальної допомоги в домашніх умовах за висновками лікарів і не мають родичів, зобов’язаних по захисту їх утримувати.
2. Відділення організації надання грошової та натуральної допомоги малозабезпеченим непрацездатним громадянам, що потребують грошової та різних видів натуральної допомоги.
3. Відділення соціально-побутової реабілітації. Створено для забезпечення не менше 30-ти відвідувань в день з метою проведення соціально-оздоровчих заходів, соціально-психологічної реабілітації, консультації лікаря побутового обслуговування.
4. Стаціонарне відділення. Створено на 15 ліжко-місць для проведення медико-соціальної реабілітації одиноких громадян похилого віку, які повністю втратили здатність до самообслуговування і за висновками лікарів потребують постійного стороннього догляду.
5. Сільські центри соціального обслуговування пенсіонерів та малозабезпечених громадян створено в сільських радах. Такі центри діють в с.Крупець, с.Підзамче, с.Козин, с.Боратин, с.Теслугів, с.Пляшева, с.Михайлівка, с.Бугаївка. В інших сільських радах працюють координатори по соціальній роботі.

м. Сарни

З 1996 року в Сарненському районі працює фізкультурно-спортивний клуб інвалідів “Повір у себе”, його членами є 80 інвалідів різних груп і категорій. Заняття у клубі сприяють фізичній та соціальній адаптації мешканців з особливими потребами, адже вони мають можливість займатися такими видами спорту: пауерліфтинг, легка атлетика, настільний теніс, футбол, волейбол, дартс, батмінтон, грати в більярд, шахи, шашки, фізично реабілітовуватись. Серед досягнень членів клубу – 4 перших, 3 – других, 2 – третіх місця на Чемпіонатах України серед інвалідів, неодноразові перемоги в Кубках України, більше ста призових місць в чемпіонатах та кубках Рівненської області з різних видів спорту.

Шість спортсменів з м. Сарни є членами збірних команд області з різних видів спорту.

У клубі “Повір у себе” постійно проводяться спортивні змагання серед інвалідів всіх нозологій, на які запрошуються учасники з інших міст області.

На базі ФСК планується створення команди по міні-футболу серед інвалідів з захворюванням опорно-рухового апарату.

ПАНОРАМА ПОДІЙ УКРАЇНИ

Вінниця

У Вінницькому Молодіжному центрі "Форум" відбулась презентація проекту "Зближення Інтернет з людьми з обмеженими фізичними можливостями", який здійснюється за підтримки Канадського Фонду. Метою проекту є збільшення рівня самореалізації та працевлаштування інвалідів м. Вінниці за допомогою "dial-up" доступу та навчання в Інтернет. В рамках проекту планується безкоштовне надання інтернет-сервісу людям з обмеженими фізичними можливостями та представникам відповідних профільних громадських організацій, навчання роботі в Інтернет групами по 3-4 особи, створення та розміщення веб-сайтів, проведення семінарів з питань пошуку роботи для інвалідів через Інтернет...

<http://proeco.visti.net/>

АДАПТАЦІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ

студентів-інвалідів до умов навчально-виховного процесу на основі ціннісного ставлення до людини

У Вінницькому територіальному представництві ВМУРоЛ "Україна" навчається 57 чоловік - студентів з особливими потребами.

Зусилля професорсько-викладацького складу Представництва спрямовані, перш за все, на створення умов для ефективного розвитку, реалізації освітньо-виховного потенціалу, забезпечення високого рівня фахової підготовки юнаків і дівчат з обмеженими фізичними можливостями за усіма ліцензованими спеціальностями.

Перспективною є модульно-рейтингова система навчання та оцінки знань, що дає змогу суттєво підвищити освітні послуги за рахунок формування високоякісних навчальних програм курсів для різних освітньо-кваліфікаційних рівнів та спеціальностей, враховує особисту мотивацію і самостійність студентів у їх освоєнні, створює добрий психологічний клімат у студентському колективі.

- Науково-методичне забезпечення, розробка інноваційних технологій навчально-виховного процесу з інвалідами.
- Розвиток дистанційних форм освіти. Матеріально-технічне забезпечення.
- Здійснення експериментальних досліджень з даної проблеми.
- Робота студентських наукових осередків, функціонування клубу "Довіра" за напрямком "Адаптація студентів з особливими потребами до умов навчально-виховного процесу".
- Волонтерські організації студентів.
- Роботи кабінету соціально-психологічного консультування для різних категорій студентів.
- Організація змістовної виховної роботи студентів з метою соціальної реабілітації та адаптації студентів з особливими потребами.

Очікувані результати реалізації концепції.

Підвищення ефективності навчання, професійного становлення, педагогічної реабілітації, соціальної адаптації студентів з різним рівнем розвитку; формування у них стійких інтересів, гуманістичного світогляду, віри у свої сили, оптимістичного життєвизначення.

Олена Столяренко

www.mcforum.vinnitsa.com

Закарпаття

ЖУРНАЛІСТИ З... КИЄМ!

Вперше в Ужгородському бар-клубі "Три горби" відбувся турнір серед інвалідів на честь відкриття Параолімпійських ігор, в якому взяло участь 12 інвалідів з обласного центру.

Серед них – срібний призер першості України з більярду Анатолій Панасенко, бронзовий призер Дмитро Шкріба.

Втім, тут, на кошти підприємця Івана Сливки, відбулось уже з півтора десятка змагань з більярду серед інвалідів Ужгорода та області. Двічі на тиждень у “Трьох горбах” вони безплатно тренуються і відпочивають. Пан Сливка запланував провести ще більш солідну акцію – чемпіонат України з більярду на візках.

А те, що ставлення до цієї гри з боку власника “Трьох горбів” особливе, переконалися на власні очі й журналісти. По-перше, тут чудова аура, після відвідин цього закладу сюди хочеться завітати ще. По-друге, щира гостинність господаря. Якщо Іван Васильович запросив, будьте впевнені, не занудьгуєте! По-третє, не більярдні столи, а казка: грати на них – одне задоволення!

www.barva.net.ua/

ФЕСТИВАЛЬ РИБАЛОК-ІНВАЛІДІВ

На заклик благодійної спілки “Схід сонця” та закарпатського центру з фізичної культури і спорту інвалідів “Інваспорт” 8 червня у Виноградіві проведено перший в Україні фестиваль рибалок-інвалідів нашого краю. Участь у захоплюючих змаганнях, що стали справжнім святом спорту й відпочинку, взяли сімнадцять рибалок зі Свалявського, Ужгородського, Великоберезнянського, Виноградівського, Берегівського, Хустського районів та міста Ужгорода. Ще звечора напередодні змагань перед дамбою мальовничого ставка “Сальва” були розбиті намети для ночівлі тих, хто добирався здалеку. А на світанку, щойно згасла вранішня зоря, за сигналом головного судді змагань голови Виноградівського районного осередку УТМР Степана Поповича рибалки зайняли визначені місця на березі озера.

Ідея проведення рибальського фестивалю для інвалідів, належить виноградівчанину Євгену Штайгеру. Подібних заходів ще не проводилося ні в Україні, ні в цілій Європі. Та фестиваль має майбутнє, бо він дає можливість проявити здібності й силу духу для людей з різними фізичними вадами здоров'я. А ще це чудова нагода для спілкування й відпочинку.

Про спортивні досягнення закарпатських інвалідів писалося й говорилося не один раз. Чого варті перемоги одного тільки Олександра Сухана, який є багаторазовим чемпіоном України. Срібним призером обласного й учасником всеукраїнської першості з більярду став Євген Штайгер. Майстер пауерліфтингу Юрій Драб, демонструючи дивовижну витримку й силу духу, не маючи нижніх кінцівок, здолав найвищу гору українських Карпат - Говерлу. Серед легкоатлетів й водночас силовиків відомий своїми досягненнями Іван Дідик. А Дмитро Шкріба на рибальський фестиваль приїхав просто з Миколаєва, де брав участь у чемпіонаті України з настільного тенісу серед інвалідів на колясках. Серед 170 учасників у своєму класі зайняв почесне 4-е місце.

Близько шести годин тривали напружені змагання рибалок. За цей час куховари спілки “Схід сонця” дружини Юрія Драба й Євгена Штайгера – Надія та Валерія, готували юшку й бограч до обіду і ось лунають символічні два постріли гвинтівки, сповіщаючи про завершення змагань. Один за одним на берег піднімаються рибалки, несучи разом з вудками й чималі улови. Починається прискіпливий перерахунок й зважування риби. В групі інвалідів-рибалок з вадами опорно-рухового апарату найбільш результативними виявились Юрій Драб, Євген Штайгер та Віталій Кухарський. А от серед рибалок з ураженням слуху та мови першими були відповідно Володимир Поп, Золтан Бутело і Михайло Варганич. В командній першості лідируючі місця розділили спортсмени-рибалки Виноградівського, Хустського і Ужгородського районів. Абсолютним чемпіоном змагань став хустянин Володимир Поп, який зумів наловити аж 5,5 кілограмів риби. Рибалки-переможці одержали грошові премії та грамоти від закарпатського центру “Інваспорт”. А від міжнародної благодійної організації “Каунтерпарт” коштовні призи їм вручила голова спілки “Схід сонця” Васирина Варцаба.

Василь Кіш “Старий замок”, з Винограда

www.barva.net.ua/

Запоріжжя

ОСОБЛИВА ТУРБОТА - ПРО ВЕТЕРАНІВ ТА ІНВАЛІДІВ ВІЙНИ

«Укртелеком» персонально опікується членами Всеукраїнської громадської організації «Слава», до лав якої входять Герої Радянського Союзу, соціалістичної праці, кавалери орденів Слави усіх ступенів.

Під час візиту до Запоріжжя делегації Держкомзв'язку та інформатизації України на чолі з головою комітету Станіславом Довгим розпочалася благодійна акція Всеукраїнської громадської організації «Зв'язківці України», в рамках якої 400 ветеранам і інвалідам Великої Вітчизняної, що проживають у Запоріжжі та районах області безоплатно встановлюють телефони. Слід зазначити, що це не одноразова, а постійна адресна допомога і ґрунтується вона на партнерських засадах.

Михайло Лобунов, директор Запорізької дирекції ВАТ «Укртелеком»

<http://www.zp.ukrtel.net/>

Серед 300 дітей-інвалідів з усієї України, які побували в Міжнародному центрі «Артек» під час спеціального заїзду, були і 11 представників Запоріжжя – переможців обласного огляду дитячої творчості. За 21 день діти відвідали визначні місця Криму. А ще взяли участь у Всеукраїнському фестивалі «Повір у себе, і в тебе повірять інші».

press.berdvansk.net/

Івано-Франківськ

За сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків, вагомий особистий внесок у вирішення питань соціального захисту інвалідів та з нагоди 10-ої річниці з дня створення Фонду соціального захисту інвалідів Почесною грамотою Кабінету Міністрів України з врученням пам'ятного знака нагороджено керуючого Івано-Франківським обласним відділенням Фонду соціального захисту інвалідів Романа Михайловича Чаплінського, директора Івано-Франківського обласного центру зайнятості Григорія Михайловича Горбала, начальника управління праці Головного управління праці та соціального захисту населення ОДА Ярославу Степанівну Ульванську.

<http://www.gov.if.ua/>

Кіровоград

**ДИТЯЧИЙ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ЦЕНТР АКАДЕМІКА
ВАЛЕНТИНА ДІКУЛЯ**

м. Кіровоград, вул. Туркенича, 7, тел/факс 22-76-12

Турбота про дітей, а особливо якщо це діти-інваліди, дуже важлива справа. Будь-яка допомога цій нужденній категорії людей сприймається ними з подякою.

Незважаючи на постійну турботу держави, інваліди об'єднуються в громадські організації, товариства для більш ефективного вирішення своїх нагальних проблем, прийняття активної участі в житті суспільства.

У листопаді 2001 року в м. Кіровограді відкрито обласний центр ранньої соціально-трудої реабілітації дітей-інвалідів, де планується реабілітація та навчання 160 дітей від дитячого садка до 17 років.

У квітні 2002 року зареєстровано Кіровоградську обласну асамблею інвалідів. Об'єднання вже розпочало свою діяльність. Одним із напрямків роботи є створення навчально-спортивно-реабілітаційного комплексу за методом академіка В.Дікуля. Здорові спортсмени, проблемні діти, допомагаючи інвалідам, навчатимуться волонтерству, разом займатимуться фізичною культурою на тренажерах, ремонтуючи спортивну сучасну та старовинну техніку, будуть об'єднуватися для самовдосконалення та самоствердження.

Голова Асамблеї - приватний підприємець Олександр Боршуляк - вже не один рік працює з проблемною молоддю. Для них він у 1991 році придбав зруйновану споруду, яку

протягом двох років, при підтримці однодумців-спортсменів, відремонтував та створив приватну спортивну базу, на якій було обладнано спортивний майданчик з тренажерами та тенісними столами. Діти посадили сад, за яким і доглядають.

www.commercial.kr.ua/

Є ТАКА РОБОТА МИЛОСЕРДЯ

Тоді, коли держава не в силах допомогти найнезахищенішим верствам населення, таким як пенсіонери, учасники Великої Вітчизняної війни, ліквідатори наслідків Чорнобильської аварії, діти-інваліди та сироти, на перше місце виходять організації, діяльність яких спрямована на надання благодійної допомоги тим, хто найбільше її потребує.

Саме такою є Всеукраїнський благодійний фонд "Професіонал", створений у жовтні 1997 р. зусиллями М. Азарова, В. Мосола, Г. Самофалова та Л. Черновецького. І вже протягом наступного року в кожному обласному центрі були відкриті його відділення. Тоді ж таке відділення з'явилося і в Кіровограді.

Характерною рисою фонду "Професіонал" є створення ним підприємств, які заробляють кошти для реалізації благодійних програм.

Протягом року працівниками Кіровоградського відділення ВБФ "Професіонал" зроблено чимало. Завдяки проведеній роботі більше двадцяти чоловік отримали допомогу на лікування на суму більш, як 7 тисяч гривень. На закупівлю продуктів харчування для ветеранів Великої Вітчизняної війни було витрачено понад тисячу гривень. Обласна лікарня отримала благодійну допомогу на суму більш, ніж 400 гривень.

Але головним є те, що без уваги не залишились дитячі навчальні заклади: протягом року дитячому будинку "Барвінок" була надана допомога на суму 760 гривень, спецшколі № 1 перераховано майже 3 тисячі гривень.

Цифри говорять самі за себе - робота проведена чимало.

Але люди, які працюють у Кіровоградському відділенні фонду, не стоять на місці. Розробляються нові соціальні програми надання допомоги, підприємствами фонду заробляються кошти для реалізації цих програм.

В нинішньому році фонду "Професіонал" виповнюється п'ять років. А п'ять років благодійної діяльності, завдяки якій люди, що потребують допомоги, не відчувають себе покинутими напризволяще - вже чимало.

www.sta.kr.ua/

Київщина

ВДЯЧНІ ЗА МИЛОСЕРДЯ!

Молоді люди з обмеженими фізичними можливостями через тяжку хворобу та перебування в інвалідному візку часто позбавлені можливості спілкуватися з ровесниками. Тому центр соціальних служб для молоді відділу у справах сім'ї та молоді Броварської міської ради вже не вперше проводить зустрічі на "молодіжних посиденьках". От і з нагоди свята Незалежності в кафе "Оазис" молодь, мала можливість поспілкуватися, розповісти про свої досягнення в житті, зустріти друзів, самоутвердитися, здобути заряд життєвої енергії на подолання труднощів.

Хочемо подякувати тим людям, котрі не байдужі до чужого болю і допомогли у проведенні свята. Це директори і працівники кафе "Оазис", УКВП Укооппромторг, ТОВ "Щедрий мірошник", малого підприємства "Бакалавр", центру духовної та соціально-психологічної реабілітації "Перемога".

Віра Власенко, начальник відділу реалізації соціальних програм центру соціальних служб для молоді

www.brovary.kiev.ua/

Крим

КРИМСЬКЕ ЮВЕЛІРНЕ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНЕ УЧИЛИЩЕ

Кримське ювелірне професійно-технічне училище відкрите у минулому році в Сімферополі за підтримки Верховної Ради АР Крим.

Колектив училища працює над відродженням втрачених традицій ювелірної майстерності багатонаціональної культури України, створенням виставки "Скарби стародавнього Криму". Училище - ініціатор благодійної акції "Навчання та працевлаштування інвалідів 1-2 груп з порушенням опорно-рухового апарату". Разом з Українським національним інформаційним агентством Укрінформ заснував Міжнародний благодійний фонд.

Кримське ювелірне професійно-технічне училище запрошує до співпраці у реалізації даної програми. Планується використання бази провідних спеціалізованих санаторіїв Криму, у т.ч. санаторію ім. Бурденка. Училище готове до співпраці з зарубіжними партнерами з питань відкриття філій для навчання інвалідів ювелірній справі. У планах - робота над відкриттям програм з навчання нових спеціальностей ювелірів, розширення культурних зв'язків, реалізації нових соціальних програм.

news.dinau.com.ua:8101/

Луганськ

СПОРТ СЕРЕД ІНВАЛІДІВ

Фізкультурно-оздоровча робота серед інвалідів Луганської області запроваджується згідно з традиційними формами. В області існують 4 фізкультурно-оздоровчі клуби: "Скіф" м. Северодонецьк, "Джерело" м. Лисичанськ, "Аргонавти" м. Рубіжне, "Старт-95" м. Алчевськ.

На базі Кремінської, Сватовської, Луганської шкіл-інтернатів працюють 5 тренерів облцентру "Інваспорт". В секціях з легкої атлетики, баскетболу, шахів, настільного тенісу займаються 60 учнів.

При облцентрі "Інваспорт" діє дитячо-юнацька школа, в якій працюють 4 штатні тренери, кількість спортсменів-інвалідів складає 170 учнів. Навчально-тренувальні заняття проводяться на орендованих спортивних спорудах міста.

З успіхом виступили спортсмени-інваліди Луганського облцентру "Інваспорт" на XI Параолімпійських іграх: Колос С. зайняв 2 місце у метанні списа, 4 - у метанні диску (тренер Старостіна Р.Ф.), Соловійова Л. зайняла 2 місце з пауерліфтингу (тренер Ретельников А.Ю), Моркін О. зайняв 5-8 місце з настільного тенісу (тренер Єсенко Г.М.), Барібін А. зайняв 10 місце з пауерліфтингу (тренер Тагільцев Б.Г.)

library.lg.ua/

„ТАВРІЇ” – ІНВАЛІДАМ

Інваліди дитинства, війни та праці Олександр Гондол, Іван Міняйлик отримали безплатно автомобілі "Таврія". За тридцять відсотків вартості автомобілі одержали Георгій Луганський, Віктор Кузьмін, Микола Дурнев, Ігор Карнаухов і Олег Студзинський.

У 2001 році автомобілями забезпечено 34 інваліди. Варто зазначити, що в 2000 році держава знайшла можливість видати лише 7 легковиків. 503 інваліди, які мали потребу в інвалідних колясках, сьогодні ними забезпечені. Прогрес значний.

Проте у черзі на забезпечення спецавтотранспортом перебувають ще 1836 інвалідів. Серед них 507 - інваліди Великої Вітчизняної війни.

Як зазначив голова обласної держадміністрації О.М.Гаркуша, коли вручав ключі від автомобілів, держава може надати допомогу, коли в бюджеті знайдуться додаткові кошти. І ми поступово робимо все належне для здійснення цієї мети...

Сергій Володін. Рідне Прибужжя.

<http://www.oga.mk.ua/>

Львівщина

Незвичайний подарунок отримали першого вересня цього року першокласники шкіл та гімназій, а також діти-інваліди та сироти у школах-інтернатах Львівської області. У рамках Програми формування високої податкової культури населення, розробленої Державною податковою адміністрацією України та схваленої Кабінетом Міністрів України, працівники податкової служби проводять просвітницьку роботу серед молоді – майбутніх платників податків. І якщо раніше проведення “Днів податкових знань”, лекцій, вікторин і т.п. охоплювали старшокласників та студентів, то недавно видана в Києві “Казка про податки” розрахована на наймолодших учнів.

У цьому році за сприяння Державної податкової адміністрації України в редакції журналу “Вісник податкової служби України” вийшло друком перше видання для малят та учнів молодших класів - “Казка про податки”.

“Казка про податки” стала першим кроком дітей до країни податкових знань. Ця багато ілюстрована, кольорова книжечка розповідає дітям, що таке податки і чому їх потрібно сплачувати. Чи не вперше в житті вони довідуються за рахунок яких коштів побудована школа, отримують заробітну плату учителі, лікарі, військові та міліціонери, а держава забезпечує добробут наших міст та сіл.

Зважаючи на підвищений інтерес до цього дитячого видання на податкову тему, десятки трудових колективів та підприємців Львівщини доклали багато зусиль для подальшої реалізації благочинної акції, спрямованої на забезпечення школярів цією пізнавальною книжечкою. Першого вересня, у День знань, який за традицією проходить у кожному навчальному закладі країни, представники податкової служби Львівської області та рай(міськ) держадміністрацій вручили по примірнику цього своєрідного міні-підручника “Казки про податки” кожному першокласнику, а також дітям-інвалідам та сиротам у школах-інтернатах.

З метою виховання підростаючого покоління та формування у дітей податкової культури ДПА у Львівській області й надалі продовжуватиме розпочату співпрацю з освітянами.

www.sta.lviv.ua

Миколаїв

ВСЕУКРАЇНСЬКІ ІГРИ СПОРТСМЕНІВ НА ВІЗКАХ В МИКОЛАЄВІ (16-21 вересня)

Вже вчетверте проходить подібна акція на миколаївській землі. Кращі спортсмени областей змагаються в п'ятиборстві: змагання в гонках на візках (3 дистанції), настільний теніс, дартс, фігурне водіння візка. Валерій Головін, як головний організатор і натхненник цих змагань, з задоволенням відмітив, що кількість учасників постійно зростає, що свідчить про значимість і важливість даної події. В цьогогорічній програмі вперше з'явилися змагання по баскетболу, які, безперечно, стали основною подією і прикрасою змагань. Вісім команд виборювали звання кращої команди України. Харківчани зайняли 1-е місце. За ними слідували команди Донецька і Полтави.

Зростанню баскетбольного руху в Україні тепер буде сприяти Українська організація управління баскетболом на візках (УОУБВ), яка діє згідно з Статутом Євро зони. 27 вересня в Києві буде проходити зустріч з генеральним секретарем Євро зони Реном Копенратом, на якій будуть обговорюватися шляхи вступу УОУБВ до Євро зони і участь українських спортсменів на візках в європейських баскетбольних турнірах.

Чумак Сергій, відповідальний за розвиток спорту від СОІУ

<http://poi.pi.net.ua/>

Одеса

БЛАГОДІЙНА АКЦІЯ „ЧОРНЕ МОРЕ – ДІТЯМ”

Голова облдержадміністрації А.Юрченко побував на відкритті дитячого оздоровчого сезону в пансіонаті „Парус”, що у Залізному Порту Голопристанського району. Там відпочивало 190 дітей різних категорій: група обдарованих дітей з Краматорська, діти-сироти, діти-інваліди та з малозабезпечених сімей Києва, Запоріжжя, Харкова, Дніпропетровська, Чернігова та Херсонщини.

Ініціаторами і спонсорами благодійної акції „Чорне море – дітям”, за підтримки облдержадміністрації та Голопристанської райдержадміністрації, стали компанія „Таврія-сервіс” та регіональне приватне підприємство „Україна-інтерсервіс”, „БНТК”, Український фонд підтримки підприємництва і ВАТ „Херсонвзуття”. Вони вишукали можливість безкоштовного оздоровлення дітей, для яких такий відпочинок - справжнє свято, адже більшість з них ніколи не бачили моря. Тому четверо бізнесменів, які подарували на цілий місяць дітям радість відпочинку і спілкування, сповна відчули вдячність своїх підопічних.

На свято до дітей завітала голова Держкомітету України з питань регуляторної політики і підприємництва О.Кужель. Вона щиро дякувала ініціаторам акції за їх небайдужість до підростаючого покоління і висловила впевненість, що в Україні знайдуться ще багато підприємців, які не тільки заробляють гроші, а й пам'ятають про благодійність.

www.oda.kherson.ua

Полтава

Відбувся семінар для активістів громадських організацій людей з обмеженими можливостями та соціальних працівників “Як знайти споріднені організації через Інтернет та налагодити контакти”. Представники громадських організацій інвалідів з Комсомольська та Полтави навчилися знаходити потрібну інформацію в Інтернеті, дізналися про існуючі списки розсилки та електронні інформаційні бюлетені для ГО, навчилися ними користуватися. Вони також дізналися про переваги організацій, що мають власний веб-ресурс та основні принципи, за якими створюються веб-сайти. Всі присутні на семінарі отримали адреси веб-сайтів громадських організацій та інших корисних для ГО ресурсів. Для половини присутніх на семінарі, це був перший досвід знайомства з Інтернетом. Та після семінару вони поверталися додому переконані в тому, що Інтернет та електронна пошта дуже корисні для розвитку організації і їх потрібно запроваджувати в своїх організаціях.

iatp.org.ua

Харків

В місті Харків проходив третій етап відбіркових ігор спартакіади. “Повір у себе” серед дітей-інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату. Тернополянин Руслан Пронозюк виборов на цих змаганнях I місце. Готував спортсмена до змагань Володимир Касій.

<http://www.ssft.net/>

Хмельницький

21 лютого 2002 року міський голова І.В. Гладуняк підписав рішення виконавчого комітету міської ради “Про організацію для малозабезпечених громадян похилого віку та інвалідів безоплатного харчування”. Організацію гарячих обідів, згідно з рішенням, покладено на управління праці та соціального захисту населення виконавчого комітету міської ради. Забезпечити щоденним одноразовим гарячим харчуванням малозабезпечених громадян похилого віку та інвалідів зобов'язане КТВП “Міськторг”.

Рішення прийняте з метою покращення життєвого рівня малозабезпечених громадян похилого віку та інвалідів, на виконання міської комплексної програми “Турбота”.

Прес-служба виконкому

www.osp.com.ua/

Чернівці

У Чернівцях рішенням сесії міської ради субсидійне законодавство доповнене ще рядом пільг. Відповідно до якого практично зовсім не платять за комунальні послуги інваліди 1 групи - підопічні соціальної служби "Турбота", одинокі інваліди 1 та 2 груп з мінімальною пенсією, багатодітні сім'ї, де хтось із батьків - інвалід 1 чи 2 груп тощо. Є також кілька категорій мешканців, які платять лише 75 чи навіть 50 відсотків своєї обов'язкової частки. Усього в обласному центрі є таких 347 родин. Загалом мешканцям обласного центру лише торік було надано житлових субсидій на суму 12 млн. грн.

<http://www.doba.cv.ua/>

КОМІТЕТ ФУТБОЛУ ІНВАЛІДІВ УКРАЇНИ

Дата заснування: 1996 рік.

Голова комітету: **КУЛІБАБЕНКО Віталій Миколайович**

Комітет є постійним робочим органом Федерації футболу України.

Основні цілі та задачі:

- Розвиток футболу серед інвалідів України.
- Надання методичної, організаційної та практичної допомоги регіональним комітетам по розвитку футболу серед інвалідів.
- Надання допомоги у формуванні збірних команд інвалідів всіх нозологій, їх підготовці та участі в міжнародних змаганнях.
- Надання допомоги у проведенні національних чемпіонатів та розіграшу Кубка України.

Комітет плідно співпрацює з Асоціацією футболу інвалідів України (АФІУ), яку очолює з моменту її організації, Віце-президент Федерації футболу України – Б.М.Воскресенський, та з Національним Комітетом спорту інвалідів України, який очолює народний депутат Сушкевич В.М. АФІУ заснована у 1992 році. Вона об'єднує федерації футболу інвалідів зі слуху, зору, вадами розумового та фізичного розвитку, порушеннями опорно-рухового апарату (ДЦП) та інвалідів-ампутантів.

По всіх цих нозологіях проводяться чемпіонати на Кубок України:

- інваліди з вадами слуху проводять свій чемпіонат з 1949 року;
- інваліди-ампутанти - з 1992 р.;
- інваліди ДЦП - з 1995 р.;
- інваліди по зору - з 1996 р.;
- з вадами розумового та фізичного виховання - з 2000 року.

По всіх нозологіях проводяться міжнародні змагання:

- інваліди ДЦП - чемпіони Світу (1998 року), Європи (2000 р.), срібні призери Параолімпійських ігор (2000 р.);
- інваліди-ампутанти - бронзові призери чемпіонатів Світу (1999 р. і 2000р.);
- інваліди зі слуху - чемпіонати Європи 1995 р. - 5-е місце; 1999 р. - 4-е місце;
- інваліди по зору - чемпіонат Європи 1998 р. - 4-е місце.

new.ffu.org.ua

ПРАВО

Права дітей з обмеженими фізичними або розумовими можливостями
Лозовий Я.П., Хомік Л.В.

Законодавство України визначає основи соціальної захищеності інвалідів в Україні і гарантує їм рівні з усіма іншими громадянами можливості для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість інвалідам вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними здібностями і інтересами. Інваліди в Україні володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених Конституцією України та іншими законодавчими актами. Дискримінація інвалідів забороняється і переслідується законом. Діяльність держави щодо дітей-інвалідів виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціально-побутових і соціально-психологічних умов для задоволення їх потреб у відновленні здоров'я, матеріальному забезпеченні, навчанні.

Велику допомогу дітям-інвалідам надають вітчизняні та зарубіжні благодійницькі організації, але на жаль держава не передбачила для них майже ніяких податкових пільг і та гуманітарна допомога, що приходить з-за кордону обкладається податками так само як і товари, що ввозяться комерційними організаціями і це є суттєвою перешкодою на шляху благодійницької діяльності.

Сьогодні державне управління в галузі забезпечення соціальної захищеності інвалідів здійснюється Міністерством соціального захисту населення України, Міністерством охорони здоров'я України та місцевими Радами народних депутатів України. Фінансування роботи по соціальній захищеності інвалідів здійснюється фондом України соціального захисту інвалідів.

Соціальний захист інвалідів з боку держави також повинен полягати у наданні грошової допомоги, засобів пересування, протезування, орієнтації і сприйняття інформації, пристосованого житла, у встановленні опіки або стороннього догляду, а також пристосуванні будови населених пунктів, громадського транспорту, засобів комунікацій і зв'язку до особливостей інвалідів.

Держава гарантує дітям-інвалідам дошкільне виховання, здобуття освіти на рівні, що відповідає їх здібностям і можливостям. Дошкільне виховання, навчання інвалідів здійснюється в загальних або спеціальних дошкільних та навчальних закладах. Професійна підготовка або перепідготовка інвалідів здійснюється з урахуванням медичних показань і протипоказань для наступної трудової діяльності.

При навчанні, професійній підготовці або перепідготовці інвалідів поряд із загальними допускається застосування альтернативних форм навчання. Обдаровані діти-інваліди мають право на безплатне навчання музики, образотворчого, художньо-прикладного мистецтва у загальних навчальних закладах або спеціальних позашкільних навчальних закладах. За інших рівних умов інваліди мають переважне право на зарахування до вищих і середніх спеціальних навчальних закладів. Під час навчання пенсія і стипендія інвалідам виплачуються в повному розмірі. Після закінчення навчального закладу інвалідам надається право вибору місця роботи з наявних варіантів або надається за їх бажанням право вільного працевлаштування.

Дітям-інвалідам, що не мають батьків або батьки яких позбавлені батьківських прав і проживають у державних або в інших соціальних установах, після досягнення повноліття позачергово повинно надаватись житло і матеріальну допомогу на його благоустрій, якщо за висновком медико-соціальної експертизи вони можуть здійснювати самообслуговування і вести самостійний спосіб життя. Місцеві органи державної влади та управління зобов'язані забезпечувати інвалідам необхідні умови для вільного доступу і користування культурно-видовищними закладами і спортивними спорудами, для занять фізкультурою і спортом, а

також забезпечувати надання спеціального спортивного інвентарю в користування безплатно або на пільгових умовах. Створити мережу спеціальних дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів санаторного типу.

З метою розширення можливостей одержання інвалідами вищої освіти зараховувати поза конкурсом до вищих навчальних закладів інвалідів I і II груп, яким не протипоказано навчання за обраною спеціальністю за рекомендаціями органів охорони здоров'я та соціального забезпечення розглядати питання про зарахування до вузів поза планом за результатами співбесід і навчання за місцем проживання інвалідів, які неспроможні відвідувати навчальний заклад. Створити умови для проходження курсу навчання екстерном. Розробити та реалізувати методику, навчальні плани і програми, які забезпечували б одержання дітьми з тяжкими формами інвалідності середньої освіти вдома.

<http://dcnit.icfcst.kiev.ua/confer/article14.html>

ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

1991

ВР УРСР Закон “Про основи соціального захисту інвалідів в Україні”, № 875-ХІІ від 21.03.1991р.

1993

Міносвіти. Наказ / Положення “Про затвердження Положення про спеціальну загальноосвітню школу-інтернат (школу, клас) України для дітей з вадами фізичного або розумового розвитку” № 136 від 13.05.1993.

1995

КМУ Постанова КМ “Про організацію робочих місць та працевлаштування інвалідів”, № 314 від 3.05.1995.

1996

КМУ Постанова КМ “Про надання одноразової державної допомоги сім'ям, що виховують дітей, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, та дітей, у яких видалено щитовидну залозу”, № 169-96-п від 08.02.1996.

КМУ Постанова КМ “Про Порядок надання додаткової жилої площі особам, які внаслідок Чорнобильської катастрофи перенесли променеvu хворобу будь-якого ступеня або стали інвалідами, дітям-інвалідам, які потребують особливого догляду, та сім'ям, що втратили годувальника”, № 1589-96-п від 31.12.1996.

КМУ Постанова КМ “Про затвердження Положення про порядок виплати одноразової державної допомоги сім'ям, що виховують дітей, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, та дітей, у яких видалено щитовидну залозу”, № 36 від 19.03.1996.

КМУ Постанова КМ “Про порядок надання додаткової жилої площі особам, які внаслідок Чорнобильської катастрофи перенесли променеvu хворобу будь-якого ступеня або стали інвалідами, які потребують особливого догляду та сім'ям, що втратили годувальника з числа осіб, віднесених до категорії 1”, № 1589 від 31.12.1996.

1997

КМУ Постанова КМ “Про виділення коштів на проведення ремонту Ладижинського будинку-інтернату для дітей-інвалідів”, № 475 від 29.04.1997.

Міносвіти, Наказ / Положення “Про затвердження Положення про навчально-реабілітаційний центр [2474]”, № 325 від 28.08.1997.

1998

Постанова КМУ “Про Положення та порядок організації направлення дітей на оздоровлення за кордоном”, № 263 від 02.03.1998.

1999

Постанова КМУ “Про державну допомогу дітям, які вчаться за гірничими спеціальностями і чиї батьки загинули або стали інвалідами на вугледобувних підприємствах”, № 524/99 від 19.05.1999.

Державний комітет у справах сім’ї та молоді / Мін. Охорони здоров’я / Міносвіти / Мінпраці. Наказ / Правила “Про затвердження правил опіки і піклування”, № 34/166/131/88 від 26.05.1999.

Мін. охорони здоров’я Наказ (Положення) Перелік “Про заходи щодо подальшого удосконалення медичної допомоги дітям із вродженими та набутими захворюваннями щелепно-лицевої ділянки”, № 209 від 18.08.1999.

Розпорядження ПУ “Про деякі питання ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів”, № 221/99-рп від 13.09.1999.

2000

ВРУ Закон “Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам”, № 2109-14 від 16.11.2000.

КМУ Розпорядження “Про виділення коштів на оздоровлення влітку 2000 року дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей-інвалідів та дітей, які перебувають на диспансерному обліку”, № 278-2000-р від 04.07.2000.

Мін. охорони здоров’я Наказ “Про затвердження Комплексної програми профілактики інвалідності серед дітей та населення працездатного віку на період 2000-2005 роки”, № 0117282-00 від 23.05.2000.

КМУ Постанова КМ “Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів”, № 1545 від 12.10.2000.

2001

КМУ Розпорядження КМ “Про надання допомоги дітям-сиротам, дітям-інвалідам, дітям з малозабезпечених і багатодітних сімей, а також тим, що залишилися без піклування батьків”, № 199-2001-р від 16.05.2001.

КМУ Постанова КМ “Про порядок затвердження переліку медичних показань, що дають право на одержання державної соціальної допомоги на дітей-інвалідів віком до 16 років”, № 889-2001-п від 26.07.2001.

ВРУ Закон “Про внесення змін до Закону України “Про основи соціального захисту інвалідів в Україні”, № 2606-III від 05.07.2001.

Управління держ. центр соц. служб для молоді Наказ “Про проведення Всеукраїнського фестивалю творчості дітей-інвалідів "Повір у себе і в тебе повірять інші" в рамках міжнародного проекту "Караван 2000", № 0031562-01 від 02.04.2001.

Наказ “Про проведення Всеукраїнського фестивалю творчості дітей-інвалідів "Повір у себе і в тебе повірять інші", № 275335-01 від 06.05.2001.

Мін. охорони здоров’я Наказ / Порядок “Про затвердження порядку видачі медичного висновку про дітей-інвалідів віком до 16 років”, № 482 від 12.04.2001.

КМУ Постанова КМ “Про затвердження Порядку призначення і виплати держ. допомоги сім’ям з дітьми-інвалідами”, № 1751 від 27.12.2001.

2002

КМУ Постанова КМ “Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 3 травня 1995 року, № 314” “Про організацію робочих місць та працевлаштування інвалідів”, № 19 від 10.01.2002.

КМУ Постанова КМ “Про утворення Міжвідомчої координаційної ради з питань ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів”, № 627 від 16.05.2002.

КМУ Розпорядження КМ “Про забезпечення реалізації Закону України “Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам”, № 251-р від 16.05.2002.

<http://rada.kiev.ua/>

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 11.03.2002 р. N 141

Про затвердження регіональних заходів щодо посилення соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями

На виконання Розпорядження Президента України від 13 листопада 2001 року № 320/2001-рп "Про заходи щодо посилення соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями" та з метою створення належних умов для самореалізації осіб з обмеженими фізичними можливостями, поліпшення їх медичного та соціального обслуговування, а також розвитку мережі реабілітаційних закладів:

1. Затвердити регіональні заходи щодо посилення соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями згідно з додатком.

2. Головному управлінню праці та соціального захисту населення облдержадміністрації та іншим органам виконавчої влади здійснювати зазначені регіональні заходи в межах асигнувань, що виділяються з бюджетів за відповідними галузями.

3. Управлінням і відділам облдержадміністрації, районним державним адміністраціям, виконкомам міських рад розробити власні заходи щодо посилення соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями. Про хід виконання заходів інформувати Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації до 20 серпня 2002 року.

4. Головному управлінню праці та соціального захисту населення облдержадміністрації забезпечити узагальнення матеріалів щодо виконання заходів з подальшим інформуванням Міністерства праці та соціальної політики України.

5. Контроль за виконанням розпорядження покласти на заступника голови облдержадміністрації Абдуллаєва Е.Ф.

Голова адміністрації

М. Сорока

КОМЕНТАР ЮРИСТА

Моя дитина інвалід. Чула, що батькам дітей-інвалідів надаються додаткові вихідні дні. Чи правда це?

Відповідно до ст. 50 Кодексу законів про працю нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень, але при укладенні колективного договору підприємства та організації можуть встановлювати і меншу норму. Жінкам, які мають дитину-інваліда, може встановлюватись скорочена тривалість робочого часу за рахунок власних коштів підприємств чи організацій.

На прохання жінки, а також батьків, які виховують дітей без матері (в тому числі в разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), опікунів чи піклувальників, що виховують дитину-інваліда, керівник зобов'язаний встановлювати їм неповний робочий день або неповний робочий тиждень. Встановлення неповного робочого часу може бути здійснене як при прийнятті працівника на роботу, так і згодом, але оплата за роботу на умовах неповного робочого часу буде проводитися пропорційно до відпрацьованих годин або залежно від виробітку (ст. 56, КЗпП).

Поряд з цим, ст. 63 та 177 КЗпП встановлено, що жінки, які мають дитину-інваліда, не можуть залучатись до надурочних робіт чи направлятись у відрядження керівником без їх згоди. Це право поширюється також на батьків, які виховують дітей без матері (в тому числі у разі тривалого перебування матері у лікувальному закладі), опікунів та піклувальників.

Ст. 182-1 передбачено, що жінкам, які працюють і мають дитину-інваліда, за їх бажанням щорічно надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю 5 календарних днів без урахування вихідних.

Крім зазначеного, додаткові пільги, в тому числі матерям, які виховують дітей-інвалідів, можуть встановлюватись у колективному договорі, укладеному з адміністрацією підприємства, установи чи організації.

*Керівник відділу правових програм
Рівненська обласна громадська організація
“Комітет виборців України”*

Олексій Горецький

Сильний у своїй слабкості

Хтось із мудрих сказав: „Якщо ти в день недолі знесилився, то мала твоя сила”. Яку ж бо силу потрібно мати, щоб перебороти в собі біль, страждання, відчай, коли доля жорстоко познущалася над молодим життям...

Того зловісного серпневого дня Сашко прокинувся рано. Погожий теплий день веселими сонячними променями обіймав юнака, пестив, ніби хотів затримати, не відпустити, вберегти. Та не в Сашковім характері ніжитись у ліжку... Разом з друзями він вирішив поїхати на відпочинок до річки. Зібравши необхідні речі, Сашко вибіг на вулицю, де на нього вже чекала весела юрба юнаків.

Сонце стояло високо, було спекотно, хотілося швидше виїхати за місто, відчути насолоду прохолодної води. І ось вони вже на лоні природи. П'янкий запах дерев, квітів, трави, дзвінкі голоси птахів, радісний сміх дружнього товариства змішався з хлюпотінням жвавої річки, яка стрімким потоком збігала подалі від біди. За безтурботним проведенням дозвілля непомітно спливав день. Вечоріло. Друзі не могли натішитися бовтанням у воді і вирішили спробувати пірнати з крутого берега. Сашко був першим. Він розбігся і з веселим галасом гордовито і стрімко шубовснув у воду. Спочатку відчув глухий удар, потім тіло стало слабким. Вода поглинала юнака, темрява закривала очі. Прозорим блиском світив місяць, намагаючись допомогти безпорадному хлопцеві. Друзі були поруч, але вважали Сашкове бовтання жартівливою витівкою, а коли зрозуміли, що сталось лихо, в темряві не змогли знайти друга. Раптом один із юнаків у відблиску місячного сяйва помітив руку Сашка. Він швидко допоміг хлопцеві добратися до берега. Та звестися на ноги Олександрю не вдалося.

Недугу не вибирають, вона вибирає сама і, на жаль, позбутися її важко, або просто неможливо. Тяжкі поневіряння по лікарнях, спочатку Рівне, потім – Київ, перенесені операції не дали бажаного результату. Страшний вирок лікарів важким ударом обрушився на двадцятирічного хлопця та його сім'ю. Сашко не міг змиритися зі своїм становищем. Його молоде струнке тіло було приковане до інвалідного візка. Довгими безсонними ночами він згадував строкову службу в Збройних Силах, безтурботні щасливі дні. Він так хотів повернутися туди...

Жоден із прожитих років не можна викреслити зі свого життя, бо вони, як людські долі: кожен цікавий, драматичний по-своєму. Коли сталася біда, друзі часто відвідували Сашка в лікарні, вдома. Поступово коло приятелів звузилось. Із доброго десятка товаришів – залишилося двоє. Серед них – кохана дівчина Оленка. Її кохання до Сашка не згасло, і хоча він, розуміючи своє становище, переконував покинути його, Олена залишилась вірною своєму почуттю.

В багатьох випадках до людей у візку оточуючі ставляться або з жалем, або з прихованим зітханням. Стосовно Сашка – сім'я, у якій він живе, на чільне місце ставить моральні цінності та особисті якості кожного. Цьому сприяють мама, тато, брат і Олена, які наголошують, що лише праця над собою і набуті знання можуть утвердити його як людину в суспільстві. Та найбільше це зрозумів Олександр. Він вважає, що життя саме не змінюється в кращу чи гіршу сторону, змінюється лише наше становлення до нього. Любов до оточуючих і віра у власні сили допомогли йому відкинути всі свої жалі і сприйняти життя по-іншому.

Сашко живе за графіком, який склав для себе сам. Все заплановане на день має бути чітко виконаним. Підйом, водні процедури, сніданок, навчальні заняття, спілкування у мережі Інтернет, відпочинок. Тренувальні вправи займають половину робочого розпорядку. Одну з кімнат облаштовано для тренувальних занять. Щоденні наполегливі фізичні вправи по 4-6 годин стали необхідністю, приносять йому насолоду, впевненість у своїх силах. Деякий час займався настільним тенісом, стрільбою з малокаліберної гвинтівки. Його спортивно складеному тілу може позаздрити будь-який юнак. Підтягнутий, акуратний

ПОВІР У СЕБЕ

симпатичний юнак, з добрим, лагідним, але разом з тим, вольовим виразом обличчя, впевнено долає свою недугу.

Посильну допомогу Сашкові надає Рівненський центр реабілітації інвалідів з порушенням опорно-рухового апарату, центр соціального захисту – наданням санаторних путівок, інвалідного візка. Щороку Олександр має можливість пройти курс лікування в санаторіях міста Саки (Крим), міста Славянськ Донецької області. Обслуговуючий персонал та відвідувачі санаторію зустрічають його як рідного. Сашкові приємно згадувати хороше ставлення медичних працівників санаторію до людей у візку. Там панує чуйність, доброта, порядність – світ добра і любові, світ у якому є місце для кожного, у якому життя людини є священним і недоторканим.

Важливим фактором у житті Олександра є здобуття повноцінної освіти, професії. Четвертий рік навчається він на заочному відділенні економічного факультету Українського державного університету водного господарства та природокористування. Із студентського життя, як і у всіх студентів – перший курс виявився найважчим, а згодом „живеться весело під час сесії”. Опанування фахових навичок дає можливість соціально адаптуватись, реалізувати свої здібності. Приваблюють заняття на комп'ютері. Широкі можливості для навчання, успішного спілкування розкриває мережа Інтернет. Віртуальні знайомства розширюють коло його друзів, допомагають цікаво проводити вільний час. Вони листуються, підтримують один одного, жартують, діляться цікавим досвідом.

В реальному житті Сашка підтримують однокурсники (група №1, факультет „Економіка підприємства”), яким він вдячний за моральну і фізичну підтримку. Вони допомагають долати не прилаштовані для його пересування сходи, він, в свою чергу, пропонує допомогу у навчанні. А у вільний час люблять посидіти разом у кав'ярні за філіжанкою запашної кави.

Вдома Олександр старається не завдавати рідним зайвого клопоту, доглядає за собою сам. При бажанні прибирає в квартирі, миє посуд, готує улюблені страви, особливо на День народження мами. Сашко повірив у себе і змусив повірити в нього рідних йому людей. Він помітив, як засяяли мамині очі, як гордиться їм тато, як любить його кохана дівчина.

Чотири серпні промайнули від того страшного дня. Великі зміни відбулися в житті Олександра. Вони додали мужності, витримки, переоцінки самого себе. Тільки так само незмінно до Сашкового вікна посилає свої ніжні промені ласкаве усміхнене сонце. Воно живить життєдайною силою кожен новий день, вселяє віру, народжує багато нових ідей, планів на майбутнє, які, без сумніву Сашко впевнено подолає.

Провідний методист РДОБ

Наталія Корнійчук

Електронна адреса Олександра: Shura19@yandex.ru

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Колектив бібліотеки звертається до Вас із проханням поділитися своїми думками щодо нашого видання.

Ваші пропозиції і зауваження ми завжди враховуємо у своїй роботі, адже ми працюємо для Вас.

Пишіть нам про свої побажання стосовно поліпшення якості Бюлетеня: можливої зміни рубрик, наповненості, спрямованості, розширення тематики тощо.

АНКЕТА

1. Чи сподобався Вам інформаційний бюлетень "Інва.net"?   так   ні (підкреслити)
  2. Яку рубрику Ви вважаєте найбільш актуальною? _____
  3. Інформацію з яких питань (в межах тематики бюлетеня) Ви хотіли б отримати в наступних випусках (підкреслити)?
    - нетрадиційні методи оздоровлення
    - медичні заклади, що займаються реабілітацією інвалідів
    - спортивні події
    - освіта
    - підприємницька діяльність людей з обмеженими фізичними можливостями
    - новини літератури (тема) _____
    - досвід роботи організацій, що опікуються людьми з вадами здоров'я
    - інше _____
  4. На які запитання Ви хотіли б отримати відповідь від юриста, психолога?
_____
  5. Які рубрики, на Ваш погляд, слід започаткувати? _____
- Прізвище _____ Ім'я _____ вік _____
адреса _____
рід занять _____
Ваші побажання _____
Дякуємо за співпрацю.

Анкету надсилайте на адресу:
33000, м. Рівне, Рівненська державна обласна бібліотека
М-н. Короленка, 6 (Методичний відділ)
E-mail: library@libr.rv.ua